



Briseļē, 10.7.2015.
COM(2015) 327 final

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI
PAR EIROPAS SAVIENĪBAS AIZŅĒMUMU UN AIZDEVUMU DARBĪBĀM 2014.
GADĀ**

Saturs

1.	Ievads	3
2.	Eiropas Savienības aizdevumi.....	3
2.1.	Maksājumu bilances mehānisms.....	3
2.2.	EFSM	5
2.3.	Makrofinansiālās palīdzības mehānisms.....	7
2.4.	<i>Euratom</i> mehānisms.....	9
3.	Eiropas Savienības aizņēmumi	9
3.1.	Maksājumu bilance	10
3.2.	EFSM	10
3.3.	MFP.....	10
3.4.	<i>Euratom</i>	11
4.	Eiropas Investīciju banka	11
4.1.	EIB aizdevumu darbības	11
4.2.	EIB aizņēmumu darbības	12
5.	Finanšu stabilitātes nodrošināšana eurozonā	12
5.1.	Grieķijai paredzēto aizdevumu mehānisms	12
5.2.	EFSL.....	12
5.3.	ESM.....	13

1. IEVADS

Komisijai katru gadu jāinformē Eiropas Parlaments un Padome par dažādo Eiropas Savienības aizdevumu instrumentu izmantošanu.

Šajā ziņojumā ir aprakstītas aizdevumu darbības, kurās izmantots katrs instruments, un attiecīgās aizņēmumu darbības.

1. tabula. Eiropas Savienības aizdevumu darbības (neatmaksātās kapitāla summas, miljonus euro)

	EOTK likv. (1) (2)	<i>Euratom</i> (1)	Maksājumu balance	MFP	EFSM	Kopā
2010. g.	219	466	12 050	500		13 235
2011. g.	225	447	11 400	590	28 000	40 662
2012. g.	183	423	11 400	545	43 800	56 351
2013. g.	179	386	11 400	565	43 800	56 330
2014. g.	192	348	8400	1829	46 800	57 569

(1) Izmantotie konvertācijas kursi ir katra gada 31. decembra kursi.

(2) Eiropas Ogļu un tērauda kopiena tiek likvidēta kopš 2002. gada. Pēdējās EOTK emitētās obligācijas maksājuma termiņš beidzas 2019. gadā.

2. EIROPAS SAVIENĪBAS AIZDEVUMI

Komisija sniedz finansiālu atbalstu (tādu divpusēju aizdevumu veidā, kurus finansē kapitāla tirgos, izmantojot ES budžeta garantiju) trešām valstīm un dalībvalstīm atbilstoši dažādiem Padomes vai Padomes un Eiropas Parlamenta tiesību aktiem atkarībā no sasniedzamajiem mērķiem¹. Komisija un Savienības Augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos, kurām palīdz Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD), nodrošina trešām valstīm paredzētā finansiālā atbalsta konsekvenci ar vispārīgajiem ES ārējās darbības mērķiem.

2.1. Maksājumu bilances mehānisms

Maksājumu bilances palīdzība, kura paredzēta saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 143. pantu un Padomes 2002. gada 18. februāra Regulu (EK) Nr. 332/2002, ar ko izveido vidēja termiņa finansiālas palīdzības mehānismu attiecībā uz dalībvalstu maksājumu bilancēm² (Maksājumu bilances regula), tiek sniegta kā Savienības piešķirti vidēja termiņa aizdevumi. Šo palīdzību parasti sniedz kopā ar Starptautiskā Valūtas fonda (SVF) un citu daudzpusēju aizdevēju, piemēram, Eiropas Investīciju bankas (EIB), Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas (ERAB) vai Pasaules Bankas, finansējumu.

¹ Detalizēts pārskats par Komisijas aizņēmumiem un aizdevumiem ir pieejams šādā tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/index_en.htm.

² OV L 53, 23.2.2002., 1. lpp.

Maksājumu bilances palīdzību katrā atsevišķā gadījumā piešķir Padome ar kvalificētu balsu vairākumu. Potenciālie palīdzības saņēmēji ir eurozonā neietilpstošas dalībvalstis, kas saskaras ar nopietnām maksājumu bilances grūtībām. Šīs palīdzības mērķis ir mazināt saņēmēja dalībvalsts ārējā finansējuma ierobežojumus un atjaunot valsts maksājumu bilances dzīvotspēju. Palīdzība tiek piešķirta, ja – pēc konsultācijām ar Ekonomikas un finanšu komiteju (EFK) par korekciju programmas projektu – tiek izpildīti ekonomikas politikas nosacījumi, kurus noteikusi Padome un par kuru konkrētiem noteikumiem Komisija un saņēmēja dalībvalsts pirms aizdevuma līguma noslēgšanas ir vienojušās saprašanās memorandā. Regulāri tiek pārbaudīta pastāvīgā atbilstība korekciju programmā iekļautajiem pasākumiem, un šī atbilstība ir nosacījums turpmāko aizdevuma daļu izmaksai. Komisija kapitāla tirgos Eiropas Savienības vārdā piesaista nepieciešamos līdzekļus.

Komisija regulāri sniedz ziņojumu Ekonomikas un finanšu komitejai (EFK) un Padomei par to, kā tiek īstenota regula, ar ko izveido maksājumu bilances mehānismu.

Reaģējot uz starptautisko ekonomikas un finanšu krīzi, maksājumu bilances mehānisms tika atkal aktivizēts 2008. gadā, un 2009. gada maijā tā maksimālais limits tika palielināts no 12 miljardiem euro līdz galīgi 50 miljardiem euro³, lai ES varētu ātri reaģēt uz visiem turpmākiem maksājumu bilances palīdzības pieprasījumiem. Līdz 2014. gada 31. decembrim Ungārijai⁴, Latvijai⁵ un Rumānijai⁶ tika piešķirti pavisam 16,6 miljardi euro, no kuriem tika izmaksāti 13,4 miljardi euro.

Padome 2013. gadā pieņēma otru Rumānijai paredzēto *PFA* (finansiālā palīdzība piesardzības pasākumu veidā) programmu⁷ ar maksimālo apjomu 2 miljardi euro. Līdz 2015. gada 30. septembrim var pieprasīt izmaksas šīs programmas ietvaros.

Maksājumu bilances mehānisma ietvaros 2014. gadā netika veikti nekādi maksājumi. Neatmaksātā kapitāla kopējā summa 2014. gada beigās bija 8,4 miljardi euro.

³ Padomes 2009. gada 18. maija Regula (EK) Nr. 431/2009, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 332/2002, ar ko izveido vidēja termiņa finansiālas palīdzības mehānismu attiecībā uz dalībvalstu maksājumu bilancēm (OV L 128, 27.5.2009., 1. lpp.).

⁴ Padomes 2008. gada 4. novembra Lēmums 2009/102/EK, ar ko piešķir Kopienas vidēja termiņa finansiālo palīdzību Ungārijai (OV L 37, 6.2.2009., 5. lpp.).

⁵ Padomes 2009. gada 20. janvāra Lēmums 2009/290/EK par Kopienas vidēja termiņa finansiālās palīdzības piešķiršanu Latvijai (OV L 79, 25.3.2009., 39. lpp.).

⁶ Padomes 2009. gada 6. maija Lēmums 2009/459/EK par Kopienas vidēja termiņa finansiālās palīdzības piešķiršanu Rumānijai (OV L 150, 13.6.2009., 8. lpp.).

⁷ Padomes 2013. gada 22. oktobra Lēmums 2013/531/ES par Savienības vidēja termiņa finansiālās palīdzības sniegšanu Rumānijai piesardzības pasākumu veidā (OV L 286, 29.10.2013., 1. lpp.).

2. tabula. Maksājumu bilances palīdzība 31.12.2014. (kapitāla summas, miljardos euro)

Valsts	Apstiprinātā summa	Izmaksātā summa	Atmaksātā summa	Neatmaksātā summa	Vidējais aizdevuma termiņš (gados)
Ungārija	6,5	5,5	4,0	1,5	5,0
Latvija	3,1	2,9	1,0	1,9	6,6
Rumānija	5,0	5,0	0	5,0	7,0
Rumānija (PFA)	2,0	0	0	0,0	0
Kopā	16,6	13,4	5,0	8,4	

Darbības kopš 2014. gada 31. decembra

2015. gada janvārī Latvija atmaksāja 1200 miljonus euro, savukārt Rumānija atmaksāja 1500 miljonus euro, kā rezultātā neatmaksātā kapitāla kopējā summa samazinājās līdz 5700 miljoniem euro.

Sīkāka informācija par maksājumu bilances palīdzības darbībām ir pieejama tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/balance_of_payments/index_en.htm.

2.2. EFSM

Ar Padomes 2010. gada 11. maija Regulu (ES) Nr. 407/2010 tika izveidots Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms (EFSM), pamatojoties uz LESD 122. panta 2. punktu⁸. Eiropas finanšu stabilizācijas mehānismu pilnībā sedz ES budžets, un tā kopējā aizdevumu izsniegšanas spēja nepārsniedz 60 miljardus euro.

Potenciālas EFSM atbalsta saņēmējas ir dalībvalstis, kas saskaras ar grūtībām, kuru iemesls ir nopietna starptautiskās ekonomikas un finanšu vides pasliktināšanās. EFSM izmantošana ir atkarīga no politikas nosacījumiem, ņemot vērā ekonomikas un finanšu korekciju programmu atbilstīgi saprašanās memorandam, kuru noslēgusi Komisija un saņēmēja dalībvalsts, un lēmumu pieņemšanas process EFSM palīdzības piešķiršanai ir līdzīgs atbilstošajam procesam maksājumu bilances palīdzības gadījumā. Komisija, konsultējoties ar Eiropas Centrālo banku (ECB), novērtē finansiālās vajadzības un regulāri uzrauga programmas īstenošanu – vismaz reizi pusgadā attiecībā uz korekciju programmas vispārīgajiem ekonomikas politikas nosacījumiem, savukārt reizi trijos mēnešos tiek pārbaudīts, kā dalībvalsts izpilda ekonomikas politikas nosacījumus, saskaņā ar kuriem palīdzība ir piešķirta. Jebkādas korekciju programmas izmaiņas, kas var būt vajadzīgas, apspriež ar saņēmēju dalībvalsti. Padome, kas pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Komisijas priekšlikuma saņemšanas, lemj par jebkādam korekcijām, kas veicamas sākotnējos vispārīgajos ekonomikas politikas

⁸ LESD 122. panta 2. punktā ir paredzēts finansiāls atbalsts dalībvalstīm, kuras nonākušas grūtībās, ko izraisījuši ārkārtēji notikumi, kurus dalībvalstis nevar ietekmēt.

nosacījumos, un apstiprina pārskatīto korekciju programmu, kuru sagatavojuši saņēmēja dalībvalsts.

2011. gadā EFSM tika aktivizēts par labu Īrijai⁹ un Portugālei¹⁰, piešķirot aizdevumus, kas attiecīgi nepārsniedz 22,5 miljardus euro un 26 miljardus euro. Kopējās saistības (tostarp arī Eiropas Finanšu stabilitātes instruments (EFSI), SVF un citas dalībvalstis) nepārsniedz attiecīgi 85 miljardus euro un 78 miljardus euro.

3. tabula. Saistību sadalījums (miljardos euro)

Valsts	EFSM	EFSI	SVF	Citi	Kopā
Īrija	22,5	17,7	22,5	22,3*	85,0
Portugāle	26,0	26,0	26,0		78,0
Kopā	48,5	43,7	48,5	22,3	163,0

* 4,8 miljardi euro no citām dalībvalstīm (Apvienotās Karalistes, Zviedrijas, Dānijas) un 17,5 miljardi euro no Īrijas valsts (Kases un Valsts pensiju rezerves fonda).

Kopš EFSM mehānisma ieviešanas ir pieņemti lēmumi par procentu likmes samazinājumu un maksājumu dzēšanas termiņu pagarinājumu, piemērojot tos visiem aizdevumiem.

2014. gada martā Portugālei tika izmaksāti 1800 miljoni euro un Īrijai – 800 miljoni euro (pēdējais maksājums).

2014. gada novembrī Portugālei tika izmaksāti 400 miljoni euro (pēdējais maksājums).

EFSM mehānisma ietvaros neatmaksāto aizdevumu kopējā summa 2014. gada beigās bija 46 800 miljoni euro (Īrija: 22 500 miljoni euro, Portugāle: 24 300 miljoni euro).

Īrija pabeidza ES/SVF finansiālās palīdzības programmu 2014. gada februārī¹¹, savukārt Portugāle pabeidza to 2014. gada jūnijā¹².

Sīkāka informācija par EFSM darbībām ir pieejama tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/efsm/index_en.htm.

⁹ Padomes 2010. gada 7. decembra Īstenošanas lēmums Nr. 2011/77/ES par Savienības finanšu palīdzības piešķiršanu Īrijai (OV L 30, 4.2.2011., 34. lpp.).

¹⁰ Padomes 2011. gada 30. maija Īstenošanas lēmums Nr. 2011/344/ES par Savienības finanšu palīdzības piešķiršanu Portugālei (OV L 159, 17.6.2011., 88. lpp.).

¹¹ Padomes 2013. gada 22. oktobra Īstenošanas Lēmums Nr. 2013/525/ES, ar ko groza Īstenošanas Lēmumu Nr. 2011/77/ES par Savienības finanšu palīdzības piešķiršanu Īrijai (OV L 282, 24.10.2013., 71. lpp.).

¹² Padomes 2014. gada 23. aprīļa Īstenošanas Lēmums Nr. 2014/234/ES, ar ko groza Īstenošanas Lēmumu Nr. 2011/344/ES par Savienības finanšu palīdzības piešķiršanu Portugālei (OV L 125, 23.4.2014., 75. lpp.).

2.3. Makrofinansiālās palīdzības mehānisms

Makrofinansiālo palīdzību (MFP) piešķir ES kandidātvalstu, potenciālo kandidātvalstu un kaimiņvalstu atbalstam, lai novērstu maksājumu bilances īstermiņa problēmas, stabilizētu valsts finanses un veicinātu strukturālo reformu īstenošanu. MFP sniedz kā īslaicīgu ārkārtas palīdzību, pamatojoties uz stingriem ekonomikas politikas nosacījumiem. MFP darbības parasti papildina SVF korekciju programmas. Makrofinansiālo palīdzību var sniegt aizdevumu un/vai neatmaksājamu dotāciju veidā.

Ja saņēmēja valsts nepilda savas atmaksāšanas saistības, Komisija var iedarbināt Garantiju fondu ārējai darbībai¹³, lai nodrošinātu attiecīgā Komisijas aizņēmuma atmaksu no šā fonda līdzekļiem¹⁴.

Attiecībā uz tās Ukrainai paredzētās MFP īstenošanu, kas apstiprināta 2010. gadā¹⁵ un kopā ar līdzekļiem, kuri pieejami saskaņā ar iepriekšējo, 2002. gadā apstiprināto darbību¹⁶, sasniedz 610 miljonus euro aizdevumu veidā (MFP I), ir jāatzīmē, ka saprašanās memorands tika parakstīts 2013. gada februārī Ukrainas un ES augstākā līmeņa sanāksmes laikā. Pirmā šīs palīdzības daļa 100 miljonu euro apmērā tika izmaksāta 2014. gada maijā, savukārt otrā daļa 260 miljonu euro apmērā tika izmaksāta 2014. gada novembrī.

Padome 2014. gada 14. aprīlī nolēma piešķirt Ukrainai makrofinansiālo palīdzību¹⁷ aizdevumu veidā par maksimālo summu 1 miljards euro uz laiku, kas nav ilgāks par 15 gadiem (MFP II), lai segtu Ukrainas neatliekamās maksājumu bilances vajadzības, kas konstatētas valdības ekonomikas programmā, kuru atbalsta SVF. Pirmā šīs palīdzības daļa 500 miljonu euro apmērā tika izmaksāta 2014. gada jūnijā, savukārt otrā daļa – arī 500 miljonu euro apmērā – tika izmaksāta 2014. gada decembrī.

Eiropas Parlaments un Padome 2014. gada 15. maijā nolēma piešķirt Tunisijai makrofinansiālo palīdzību par maksimālo summu 300 miljoni euro (visa summa aizdevumu veidā) uz laiku, kas nav ilgāks par 15 gadiem¹⁸.

2014. gadā netika veikti maksājumi saskaņā ar MFP lēmumiem, kurus Eiropas Parlaments un Padome 2013. gadā pieņēma attiecībā uz Gruziju (46 miljoni euro, no tiem 23 miljoni euro

¹³ Skatīt Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 480/2009, ar ko izveido Garantiju fondu ārējai darbībai (Kodificēta versija) (OV L 145, 10.6.2009., 10. lpp.). Līdz šim nav reģistrēti saistību neizpildes gadījumi saistībā ar MFP aizdevumiem.

¹⁴ Lai gan aizņēmuma atmaksu sedz no ES budžeta, Garantiju fonds darbojas kā likviditātes buferis, kas aizsargā ES budžetu pret prasību risku, kurš rodas maksājumu saistību neizpildes rezultātā. Pilnīgs ziņojums par Garantiju fonda darbību ir atrodamas COM(2014) 214 un tam pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā SEC(2014) 129.

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 7. jūlija Lēmums Nr. 388/2010/ES, ar kuru paredz makrofinansiālo palīdzību Ukrainai (OV L 179, 14.7.2010., 1. lpp.).

¹⁶ Padomes 2002. gada 12. jūlija Lēmums 2002/639/EK, ar kuru paredz papildu makrofinansiālo palīdzību Ukrainai (OV L 209, 6.8.2002., 22. lpp.).

¹⁷ Padomes 2014. gada 14. aprīļa Lēmums Nr. 2014/215/ES, ar kuru paredz makrofinansiālo palīdzību Ukrainai (OV L 111, 15.4.2014., 85. lpp.).

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Lēmums Nr. 534/2014/ES par makrofinansiālo palīdzību Tunisijas Republikai (OV L 151, 21.5.2014., 9. lpp.).

aizdevumu veidā¹⁹), Kirgizstānas Republiku (30 miljoni euro, no tiem 15 miljoni euro aizdevumu veidā²⁰) un Jordāniju (180 miljoni euro, visa summa aizdevumu veidā²¹).

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 12. augusta Lēmums Nr. 778/2013/ES, ar ko piešķir turpmāku makrofinansiālo palīdzību Gruzijai (OV L 218, 14.8.2013., 15. lpp.).

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 22. oktobra Lēmums Nr. 1025/2013/ES par makroekonomiskās finansiālās palīdzības piešķiršanu Kirgizstānas Republikai (OV L 283, 25.10.2013., 1. lpp.).

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Lēmums Nr. 1351/2013/ES par makrofinansiālo palīdzību Jordānijas Hāšimītu Karalistei (OV L 341, 18.12.2013., 4. lpp.).

Darbības kopš 2014. gada 31. decembra

2015. gada 10. februārī Jordānijai tika izmaksāta pirmā palīdzības daļa 100 miljonu euro apmērā.

Eiropas Parlaments un Padome 2015. gada 15. aprīlī nolēma piešķirt Ukrainai makrofinansiālo palīdzību trešajam MFP aizdevumam (MFP III) par maksimālo summu 1800 miljoni euro²².

2015. gada 21. aprīlī Ukrainai tika izmaksāta trešā palīdzības daļa 250 miljonu euro apmērā (MFP I).

2015. gada 21. aprīlī Gruzijai tika izmaksāta pirmā palīdzības daļa 10 miljonu euro apmērā.

2015. gada 7. maijā Tunisijai tika izmaksāta pirmā palīdzības daļa 100 miljonu euro apmērā.

Sīkāka informācija par MFP darbībām ir pieejama Komisijas ikgadējā ziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei par makrofinansiālās palīdzības sniegšanu trešām valstīm²³ un tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/macro-financial_assistance/index_en.htm.

2.4. Euratom mehānisms

Euratom aizdevumu mehānismu var izmantot, lai finansētu projektus dalībvalstīs (Padomes Lēmums 77/270/Euratom) vai dažās trešās valstīs (Ukrainā, Krievijā vai Armēnijā) (Padomes Lēmums 94/179/Euratom).

1990. gadā Padome noteica aizņēmumu limitu 4 miljardu euro apmērā, no kuriem aptuveni 3,7 miljardi euro ir apstiprināti un 3,4 miljardi euro ir jau izmaksāti. Saskaņā ar Padomes lēmumu par aizdevumu maksimālo apjomu (77/271/Euratom, ar grozījumiem) Komisija informē Padomi, kolīdz apstiprinātā summa sasniedz 3,8 miljardus euro, un vajadzības gadījumā ierosina jaunu maksimālo apjomu aizdevumiem.

2013. gadā Komisija pieņēma Lēmumu C(2013) 3496 par *Euratom* aizdevuma piešķiršanu līdz 300 miljonu euro apmērā, lai atbalstītu Ukrainas kodoliekārtu drošības uzlabošanas programmu. Aizdevums stāsies spēkā, kolīdz būs sekmīgi izpildītas visas efektivitātes prasības.

3. EIROPAS SAVIENĪBAS AIZŅĒMUMI

Lai finansētu Padomes nolemtās aizdevumu darbības, Komisija ir pilnvarota gan Eiropas Savienības, gan *Euratom* vārdā aizņemties līdzekļus kapitāla tirgos. Aizņemšanos un aizdošanu veic kā kompensējošus darījumus, kas nodrošina to, ka ES budžets netiek pakļauts nekādam procentu likmju vai ārvalstu valūtas maiņas riskam²⁴. Neatmaksāti aizņēmumi ir saskaņoti ar neatmaksātiem aizdevumiem.

²² Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 15. aprīļa Lēmums (ES) 2015/601, ar kuru paredz makrofinansiālo palīdzību Ukrainai (OV L 100, 17.4.2015., 1. lpp.).

²³ COM(2014) 372 un SWD(2014) 193.

²⁴ Ar EFSM Regulu ir atļauts izmantot avansa finansējumu, jo tā pilnvaro Komisiju „aizņemties kapitāla tirgos vai finanšu iestādēs vispiemērotākajā laikā starp plānotajām izmaksas reizēm, lai optimizētu

3.1. Maksājumu bilance

Ar maksājumu bilances mehānismu 2014. gadā tirgū netika piesaistīti aizņēmumi.

Maksājumu bilances mehānisma ietvaros piesaistīto līdzekļu kopsumma 2014. gada beigās bija 8,4 miljardi euro.

3.2. EFSM

2014. gadā divos darījumos tika piesaistīti 3 miljardi euro; 2014. gada martā par 2,6 miljardiem euro tika emitēta etalona obligācija (ar dzēšanas termiņu 2024. gada 4. aprīlī un 1,875 % kuponu) Īrijas un Portugāles atbalstam; šī emisija bija daļa no abām valstīm paredzētās finanšu palīdzības programmas saskaņā ar EFSM.

2014. gada novembrī par 660 miljoniem euro tika emitēta obligācija (ar dzēšanas termiņu 2029. gada 4. oktobrī un 1,375 % kuponu). No šīs summas 400 miljoni euro tika izmantoti, lai finansētu pēdējo Portugālei paredzēto maksājumu saskaņā ar EFSM.

Pēc šīm ES obligācijām bija liels pieprasījums tirgū, kā rezultātā pieprasījums rīkojumu reģistros ievērojami pārsniedza piedāvājumu. Visas nozīmīgās ieguldītāju grupas un jo īpaši ilgtermiņa ieguldītāji (ieguldījumu fondi, aktīvu pārvaldītāji, apdrošināšanas un pensiju fondi), kā arī oficiālas iestādes iegādājās šīs ES obligācijas.

Šo ES obligāciju rezultāti otrreizējā tirgū bija pozitīvi, un tas apliecināja, ka ES ir spēcīgs etalona obligāciju emitents. Saskaņā ar aprēķiniem, kuros tika izmantoti dati no 22 bankām, ES etalona obligāciju apgrozījums otrreizējā tirgū 2014. gadā bija 26,3 miljardi euro (salīdzinājumā ar 31 miljardu euro 2013. gadā).

EFSM ietvaros piesaistīto līdzekļu kopsumma 2014. gada beigās bija 46,8 miljardi euro.

4. tabula. ES aizņēmumu darbības EFSM ietvaros 2014. gadā (miljonos euro)

Valsts	Emisijas datums	Termiņš	Apjoms
Īrija (800), Portugāle (1800)	25.3.2014.	4.4.2024.	2600
Portugāle (400) ²⁵	12.11.2014.	4.10.2029.	400
Kopā			3000

finansējuma izmaksas un saglabātu savu reputāciju kā Savienības emitents finanšu tirgos". Tomēr aizņēmējam jāsedz visas izmaksas, kas rodas līdzekļu turēšanas rezultātā.

²⁵

Kopā ar 260 miljoniem euro, kas MFP veidā ir paredzēti Ukrainai; skatīt 3.3. punktu turpmāk.

3.3. MFP

2014. gadā tika sekmīgi veiktas četras MFP aizņēmumu darbības par labu Ukrainai: 20. maijā 100 miljonu euro apmērā, 17. jūnijā 500 miljonu euro apmērā, 12. novembrī 260 miljonu euro apmērā un 3. decembrī 500 miljonu euro apmērā.

MFP I pirmā daļa 100 miljonu euro apmērā tika izmaksāta 2014. gada maijā. Finansējums tika nodrošināts, izmantojot martā emitēto ES 10 gadu obligāciju 2,6 miljardu euro apmērā (skatīt 3.2. punktu), kā rezultātā tā tika palielināta līdz 2,7 miljardiem euro.

MFP II pirmā daļa 500 miljonu euro apmērā tika izmaksāta 2014. gada jūnijā. Finansējums tika nodrošināts, vēlreiz izmantojot ES 10 gadu obligāciju 2,6 miljardu euro apmērā pēc tam, kad šī obligācija maijā jau bija palielināta par 100 miljoniem euro; rezultātā tās likviditāte vēl vairāk pieauga, piesaistīto līdzekļu kopsummai sasniedzot 3,2 miljardus euro.

MFP I otrā daļa 260 miljonu euro apmērā tika izmaksāta 2014. gada novembrī. Šī summa tika segta ar 2014. gada novembrī emitēto obligāciju 660 miljonu euro apmērā (skatīt 3.2. punktu). Šī obligācija tika izmantota decembrī, lai finansētu MFP II otro daļu 500 miljonu euro apmērā, kā rezultātā obligācija tika palielināta līdz 1,16 miljardiem euro. Tādējādi tika panākts jauns, vēsturiski zems ES emitēto obligāciju ienesīguma līmenis, proti, 1,363 %.

MFP ietvaros piesaistīto līdzekļu kopsumma 2014. gada beigās bija 828,6 miljoni euro.

5. tabula. ES aizņēmumu darbības MFP ietvaros 2014. gadā (miljonos euro)

Valsts	Apraksts	Emisijas datums	Termiņš	Apjoms
Ukraina	Ukraina (MFP I) 1. daļa	20.5.2014.	4.4.2024.	100
Ukraina	Ukraina (MFP II) 1. daļa	17.6.2014.	4.4.2024.	500
Ukraina	Ukraina (MFP I) 2. daļa	12.11.2014.	4.10.2029.	260
Ukraina	Ukraina (MFP II) 2. daļa	3.12.2014.	4.10.2029.	500
Kopā				1360

3.4. *Euratom*

2014. gadā aizņēmumu darījumi *Euratom* ietvaros nenotika.

4. EIROPAS ĪNVESTĪCIJU BANKA

4.1. EIB aizdevumu darbības

EIB tieši piešķir finansējumu atsevišķiem ieguldījumu projektiem vai *ar finanšu starpnieku palīdzību* mazāka mēroga projektiem, ko uzņēmušies MVU vai vietējās iestādes un pašvaldības. EIB arī izsniedz aizdevumu garantijas, sniedz tehnisku palīdzību un nodrošina riska kapitālu.

2014. gadā EIB parakstīja finansējumu ar kopsummu 77 miljardi euro (salīdzinājumā ar 71,7 miljardiem euro 2013. gadā).

EIB finansējuma darījumi ietekmē ES budžetu, ja tos papildina ES garantijas vai citi ES budžeta līdzekļi. Tas attiecas uz šādiem finansējuma darījumiem:

- EIB finansējuma darbības, kas veiktas atbilstoši ārējo aizdevumu pilnvarām (tās aptver pirmspievienošanos valstīs, kaimiņattiecību un partnerattiecību valstīs, Āziju, Latīņameriku un Dienvidāfriku). Šāds finansējums tiek segts ar ES budžeta garantiju pret suverēno vai politisko risku. Komisija 2015. gada otrajā pusgadā izdos atsevišķu ziņojumu par EIB ārējiem aizdevumiem 2014. gadā;
- riska dalīšanas finanšu mehānismi, kuru ietvaros izmanto ES budžetu, lai atbalstītu ES politikas jomas (piemēram, Riska dalīšanas finanšu mehānisms pētniecības un izstrādes projektiem un Projektu obligāciju iniciatīva).

EIB finansējums ES dalībvalstīs 2014. gadā bija 69 miljardi euro jeb 90 % no EIB kopējā aizdevumu apjoma. 2014. gadā 7,8 miljardi euro tika parakstīti ārpus ES, no tiem 4,1 miljardu euro sedz Eiropas Investīciju bankai piešķirtā ES garantija attiecībā uz zaudējumiem no finansēšanas darījumiem, ar kuriem atbalsta ieguldījumu projektus ārpus Savienības („ES garantija”).

ES garantija, kas saskaņā ar Lēmumu 1080/2011/ES piešķirta laikposmam līdz 2013. gada 31. decembrim, tika automātiski pagarināta par 6 mēnešiem, jo vēl nebija pieņemts jauns lēmums, ar ko piešķir ES garantiju EIB darbībām ārpus ES.

2014. gada 16. aprīlī Eiropas Parlaments un Padome pieņēma jauno lēmumu, ar ko piešķir ES garantiju EIB darbībām ārpus ES²⁶. Vispārējā mandāta apjoms ir 27 miljardi euro, kā arī izvēles papildu summa 3 miljardu euro apmērā. Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru un pēc starpposma pārskatīšanas lemj par izvēles summas izmantošanu pilnībā vai daļēji.

²⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa Lēmums Nr. 466/2014/ES, ar ko Eiropas Investīciju bankai piešķir ES garantiju attiecībā uz zaudējumiem no finansēšanas darījumiem, ar kuriem atbalsta ieguldījumu projektus ārpus Savienības (OV L 135, 8.5.2014., 1. lpp.).

4.2. EIB aizņēmumu darbības

Nestabilos tirgus apstākļos visu gadu saglabājās augsts izpildes risks, jo īpaši saistībā ar lieliem etalona darījumiem. Spēcīgais pieprasījums pēc EIB obligācijām sākumā veicināja īsāka termiņa procentu likmju starpības samazināšanos, jo īpaši euro valūtā. Kredītreitingu aģentūras saglabāja EIB kredītreitingu AAA (šajā saistībā pozitīva ietekme bija 2012. gadā nolemtās kapitāla palielināšanas īstenošanai).

EIB aizņēmumi 2014. gadā sasniedza 61,6 miljardus euro ar vidējo termiņu 7,2 gadi.

5. FINANŠU STABILITĀTES NODROŠINĀŠANA EUROZONĀ

Reaģējot uz pasaules ekonomikas un finanšu krīzi, eurozonas dalībvalstis ir pieņēmušas lēmumus par pasākumiem, lai saglabātu finanšu stabilitāti eurozonā un Eiropā kopumā. Šie pasākumi, kas nav garantēti ar ES budžetu, ir sīkāk aprakstīti turpmāk tekstā. Papildu informācija par trim esošajiem mehānismiem ir pieejama tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/index_en.htm.

5.1. Grieķijai paredzēto aizdevumu mehānisms

Pēc tam, kad eurozonas finanšu ministri 2010. gada 2. maijā vienbalsīgi vienojās²⁷ par atbalstu Grieķijai, kopā ar SVF tika izveidota trīs gadu kopīga programma, kas ietvēra finansējumu 110 miljardu euro apmērā un ko papildināja strikti politikas nosacījumi²⁸, par kuriem Komisija un SVF, sadarbojoties ar ECB, bija vienojusies ar Grieķijas iestādēm. Aizdevumi, kurus eurozonas dalībvalstis izmaksāja saskaņā ar šo pirmo programmu, sasniedz 52,9 miljardus euro, savukārt SVF izmaksāja 20,1 miljardu euro. Mehānisma finanšu noteikumi tika atkārtoti koriģēti 2012. gada decembrī (aizdevuma beigu termiņa pagarinājums, procentu likmju starpības samazinājums).

Eurozonas finanšu ministri un SVF 2012. gada 14. martā apstiprināja otro ekonomikas korekciju programmu, papildinot pirmās programmas ietvaros vēl neizmaksātās summas ar 130 miljardiem euro. Tādējādi šajā otrajā programmā paredzētā finansiālā palīdzība kopā sasniedz 164,5 miljardus euro, no kuriem 19,8 miljardi euro ir SVF ieguldījums. Pirmā programma tika izveidota kā kreditoru līgums, kas attiecas uz apkopotiem atbalstu sniedzšo eurozonas dalībvalstu divpusējiem aizdevumiem un saskaņā ar kuru Komisija nodrošina koordināciju un pārvaldību, savukārt otrā programma tiek finansēta, izmantojot EFSI.

5.2. EFSI

Eiropas Finanšu stabilitātes instrumentu (EFSI) eurozonas dalībvalstis izveidoja kā tām piederošu un Luksemburgā reģistrētu uzņēmumu; tas tika izveidots kā pagaidu glābšanas mehānisms, kas emitē eurozonas dalībvalstu garantētas obligācijas, lai izmantotu tās aizdevumiem grūtībās nonākušām eurozonas dalībvalstīm. 2010. gada oktobrī tika nolemts izveidot pastāvīgu glābšanas mehānismu – Eiropas Stabilizācijas mehānismu (ESM), kas stājās spēkā 2012. gada 27. septembrī. No 2013. gada 1. jūlija EFSI vairs nefinansē jaunas

²⁷ Atbalsts tiek sniegts, izmantojot pārējo eurozonas dalībvalstu divpusējus aizdevumus, kurus Komisija centrāli pārvalda atbilstoši šo dalībvalstu 2010. gada 11. aprīļa paziņojumā izklāstītajiem nosacījumiem.

²⁸ Galvenie politikas nosacījumu elementi ir ietverti Padomes 2010. gada 10. maija lēmumā, kas adresēts Grieķijai, lai pastiprinātu un paplašinātu fiskālo uzraudzību, un ar ko Grieķijai pieprasa veikt budžeta deficīta samazināšanas pasākumus, kurus uzskata par nepieciešamiem, lai novērstu pārmērīgu budžeta deficītu (2010/320/ES). Politikas nosacījumi tika sīkāk izklāstīti saprašanās memorandā, kas eurozonas dalībvalstu vārdā noslēgts starp Grieķijas iestādēm un Komisiju.

finansējuma programmas un neslēdz jaunus aizdevuma līgumus. Tomēr tas turpina savu darbību pašreizējās, Grieķijai, Portugālei un Īrijai paredzētajās programmās, kurās tas darbojas kā aizdevējs (kopā ar SVF un dažām dalībvalstīm).

5.3. ESM

Pastāvīgais krīzes mehānisms ESM kopš 2013. gada 1. jūlija ir kļuvis par pastāvīgo mehānismu, kas reaģē uz jauniem eurozonas dalībvalstu pieprasījumiem pēc finansiālās palīdzības.

Tā faktiskā aizdošanas iespēja ir 500 miljardi euro. Kopējais parakstītais kapitāls ir 704,8 miljardi euro, no kuriem 80,5 miljardi euro ir eurozonas dalībvalstu apmaksātais kapitāls un 624,3 miljardi euro ir apvienotais pieprasāmais kapitāls.

ESM (kopā ar SVF) ir sniedzis finansiālo palīdzību, lai novērstu Kipras finanšu sektora nelīdzsvarotību. Tas ir arī piešķīris finansiālo palīdzību Spānijas valdībai, lai rekapitalizētu Spānijas banku nozari.